

Izmenjava z Gimnazijo Bihać

Z Gimnazijo Bihać intenzivno sodelujemo tri leta. V tem času smo imeli večkratna tematska srečanja in izmenjave, ki so se jih udeleževali dijaki in profesorji.

Letos smo se v okviru izmenjave z zanimanjem pridružili njihovem projektu **Znanje je moč**, poimenovanem tudi **Po poteh prijateljstva**. Namen projekta je bil krepiti strpnost in toleranco med narodi, ozaveščati mlade k zmanjševanju oziroma odpravljanju etnične nestrpnosti in drugih oblik nasilnega ekstremizma. Srečanje je bilo namenjeno tudi razbijanju predsodkov, ki so ostali kot posledica vojnih konfliktov v devetdesetih letih 20. stoletja na Balkanu.

V projektu je sodelovalo šest šol različnih narodnosti, različno govorečih, verujočih, z različno kulturo, zgodovino. To je naredilo naše srečanje še posebej zanimivo.

V projektu smo sodelovale naslednje šole:

- Gimnazija Bihać, Bosna in Hercegovina,
- Prva Gimnazija Maribor, Republika Slovenija,
- Gimnazija Isidora Sekulić, Novi Sad, Republika Srbija,
- Gimnazija iz Istanbula, Kadikoy Lisesi, Turčija,
- Ženska srednja šola, Kadikoy Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Istanbul, Turčija,
- United World College in Mostar, Bosna in Hercegovina.

Prvi dan

V Bihać smo prispeli v nedeljo, 9. junija 2019, v popoldanskih urah. Prvi dan je bil namenjen medsebojnemu spoznavanju in druženju, dijaki pa smo se srečali tudi s svojimi vrstniki in njihovimi družinami, pri katerih smo bivali v času projekta in za katere zdaj lahko rečemo, da so bili izredno prijazni in gostoljubni.

Drugi dan

Pričakalo nas je sončno jutro. Že zjutraj, ko smo odšli na ogled mesta Bihać, ki leži ob prekrasni Uni, je bilo izredno živahno. Pogovarjali smo se v različnih jezikih, si ogledovali zgodovinske znamenitosti, verske objekte in iskali skupne točke iz preteklosti. Ugotovili smo, kako nas zgodovina določenih obdobij povezuje in tudi razdružuje (Bosance, Slovence, Srbe, Turke).

Opoldan smo obiskali Gimnazijo Bihać. Dobili smo majice z logotipi sodelujočih šol in naslovom projekta Putevima prijateljstva. Doživeli smo utrip šole, pouka, si ogledali izvirno in zanimivo razstavo o mestu Bihać, ki jo je pripravil in nam jo predstavil dijak njihove šole, se družili z dijaki in občutili veselje maturantov ob koncu mature.

Namen projekta je bil med drugim tudi ta, da se na zabaven in družaben način seznanjamo z različnimi problematikami, na primer tudi varstvom okolja. Tako smo se popoldan hrabro podali, kljub hudi vročini, na 6 km dolg pohod, v osrčje Nacionalnega parka Una, na Štrbački

buk, do čudovitih slapov in brzic, ki jih ustvarja reka. Razpravljali smo o lepoti narave, o okoljevarstvenih problemih glede dostopa do nacionalnega parka, o »zeleni« Bosni ...

Proti večeru smo se vračali k svojim gostiteljem in se na poti pogovarjali o problematiki migrantov, ki jih je na naše začudenje v Bihaću zelo veliko. Njihova situacija se nas je močno dotaknila.

Tretji dan

Ponovno sončno in vroče jutro. Ta dan je bil posvečen zgodovini povezani s Turki. Mimo Bosanskega Petrovca smo se peljali do kraja Ključ in se povzpeli do trdnjave. Potne kapljice na naših obrazih niso bile nič v primerjavi z žalostno usodo zadnjega bosanskega kralja Stjepana Tomaševića, ki so ga tu Turki ujeli. Posledično je Bosna leta 1463 prišla pod turško oblast. Dogajanje nam je zanimivo pojasnil lokalni zgodovinar.

V Sanskem Mostu so nam na kmetijski šoli pripravili okusno kosilo, nato pa smo pot nadaljevali v Kamengrad, poznan po turškem sultanu Mehmedu Osvajalcu in njegovih molitvah. Lep vtis je na nas naredila tudi Bosanska Krupa, kraj, kjer smo na enem mestu videli v neposredni bližini tri različne cerkve oz. verske objekte: katoliškega, pravoslavnega in muslimanskega, ki pričajo o tradiciji sobivanja različnosti v tem mestu. Sprehodili smo se ob naravnih otočkih mestnega parka, ki jih je ustvarila reka Una in pokazali tudi malo medsebojne tekmovalnosti v športnih igrah, zlasti odbojki, a se je na koncu vse izšlo v športnem in prijateljskem duhu. Predvsem je bilo veliko smeha.

Zvečer pa smo ponovno imeli prijetno in zabavno druženje z vrstniki v Bihaću.

Četrti dan

Načrt, smer Sarajevo. Odpeljali smo se zgodaj, temperature so bile še znosne. Dan je bil namenjen nekdanji jugoslovanski zgodovini. Na poti smo opazovali naravno geografske znamenitosti.

Prvi postanek smo imeli v mestecu Jajce, ker se je v bistvu rodila Jugoslavija (drugo zasedanje AVNOJA, 1943), v katerem je reka Pliva ustvarila znameniti 20 metrov visok slap. V tem mestu je trdnjava, ki jo zaznamuje smrt zadnjega bosanskega kralja. V dvorani zasedanja AVNOJA smo fotografirali sošolko ob njenem predniku Kocbeku, ki je bil eden izmed članov slovenske delegacije, ki se je zasedanja udeležila.

Pot nas je vodila do Travnika, rojstnega kraja nobelovega nagrajenca za književnost Iva Andrića, in obnavljali Travniško kroniko in Most na Drini. Kosilo smo imeli v čudovitem senčnem ambientu ob vodi. Nekateri so neuradno tekmovali v posebni disciplini, kdo poje več čevapčičev. Rekord slovenskega dijaka je bil 30, sledilo je malo želodčnih težav.

Proti večeru smo prispeli v Sarajevo in se podali na nočni sprehod po Baščaršiji. Zasnovana je bila 15. stoletja, nakup spominkov je bil neizbežen, saj trgovinice kar vabijo.

Sledilo je večerno druženje v hotelu.

Peti dan

Po jutru se dan pozna. Začeli smo ga aktivno z ogledom mesta Sarajevo, ki je po zadnji vojni doživel veliko obnovo. Z zanimivo razstavo v mestni hiši nam je predstavljena pestra zgodovina mesta, profesorji pa so obujali spomine na olimpijske igre 1984 (»Volimo Jureta

više nego bureka«, maskoto Vučka), odšli smo na prizorišče atentata na Franca Ferdinanda ob reki Miljacki, ki je pomenil povod za prvo svetovno vojno. Sledil je prosti čas in sladoled z novimi prijatelji.

Nato smo se podali v samo središče Hercegovine, v Mostar. Na poti smo obiskali muzej v Jablanici, kjer je predstavljena Bitka za ranjence iz leta 1943, simbol humanosti in trpljenja v vojnem času. Ob določenih zgodovinskih dejstvih smo kar onemeli.

Sledil je obisk slikovitega izvira reke Bune in kosilo.

Pozno popoldan smo prispeli v Mostar in obiskali mednarodno šolo United World College in se nato v večernih urah udeležili zaključne prireditve na prostem in evalvacije projekta. Večjezični kulturno-zabavni program so s svojimi govori popestrili ravnatelji sodelujočih šol.

Sledila je zakuska, udeleženci pa smo imeli ob tem priložnost, da delimo svoje vtise o aktivnostih, druženju in pridobljenih izkušnjah.

Šesti dan

14. junij 2019, petek. Zjutraj smo se poslovili od Turkov, mi pa smo si še ogledali staro jedro Mostarja z znamenitim mostom in nato nadaljevali pot po dolini reke Neretve do mesta Počitelj, prelepega zgodovinskega naselja orientalsko-mediteranskega značaja. Ogled smo končali okoli poldneva, že rahlo utrujeni od vseh doživetij.

Poslovili smo se od prijaznih gostiteljev, saj nas je čakala osemurna vožnja do doma. Objemi in stiski rok so bili več kot iskreni, telefonski imeniki pa obogateni s številkami novih prijateljev.

Projekt je bil izredno zanimiv, program zelo bogat. Iz naše šole se ga je udeležilo 17 dijakov in trije profesorji z ravnateljem. Dijakom nam je bila všeč multikulturnost, saj smo lahko razmišljali neodvisno in si oblikovali lastne presoje o stvareh, dogodkih, ljudeh, ki nas obdajajo.

V ospredju je bilo sodelovanje, strpnost in najbolj bistveno: prijateljstvo. V današnjem svetu so to vedno bolj potrebne vrednote.

Končala bom s ključnim sporočilom tega projekta oz. izmenjave, z besedami Iva Andrića:

«Ne orožje, ne sovraštvo, ampak ljubezen in užitek.»

Maša Štraus, 2.f

Hvala   THANK YOU   Teşekkürler   DANKE   شكرا   ŠUKRAN

